

Апенько Т. І.
магістрантка ФММ
ORCID: 0000-0001-8668-9969;
Копішинська К. О.
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту підприємств
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-1609-2902

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ ІННОВАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Забезпечення екологічності виробництва є одним з ключових аспектів сталого розвитку підприємства. На даний момент складно уявити сучасну інноваційну і прогресивну компанію, яка не впроваджує у своїй діяльності найкращі практики екологізації виробництва, тому забезпечення ефективності управління такими процесами набуває особливої актуальності.

Основними причинами, які спонукають підприємства впроваджувати екологічні інновації, є негативний вплив діяльності підприємства на навколишнє середовище та неефективне використання ресурсів, що призводить до погіршення стану екосистеми, зростання витрат на ресурси, зниження ефективності виробничої діяльності, виникнення аварійних ситуацій тощо. Як наслідок, виникає необхідність сплачувати значні суми штрафів за завдану шкоду довкіллю і споживачам, зростання вартості виробництва та кінцевої продукції. У разі накопичення таких проблем організація втрачає здатність функціонувати ефективно в ринковому середовищі [1].

Згідно визначення Європейської комісії, еко-орієнтовані інновації (екологічні інновації) є еко-орієнтованими технологіями, що є менш шкідливими для навколишнього середовища, ніж інші. До них можна віднести технології контролю за забрудненням (контроль за забрудненням повітря, управління відходами), вироблення товарів та надання послуг, що не супроводжуються масштабними витратами ресурсів і забрудненням навколишнього середовища, а також управління ефективним використанням ресурсів (водопостачання, енергозбереження тощо) [2]. Організація процесу управління екологічними інноваціями на підприємстві передбачає реалізацію таких етапів:

1. визначення цілей впровадження екологічних інновацій з урахуванням стратегічних орієнтирів діяльності підприємства;
2. аналіз поточного стану впровадження екологічних стандартів у бізнес-процеси підприємства;
3. ідентифікація принципів екологізації діяльності підприємства на інноваційних засадах;
4. формування екологічної стратегії та політики підприємства;
5. визначення функцій, інструментів та методів управління екологічними інноваціями;
6. розроблення механізмів управління екологічними інноваціями.

Цілі впровадження екологічних інновацій на підприємстві, відповідна стратегія повинні відповідати загальним цілям сталого розвитку суспільства та бути сформованими на його ключових принципах.

В управлінні екологічними інноваціями підприємства можуть застосовуватись як загальні, так і специфічні методи управління відповідно до особливостей та характеру діяльності підприємства.

Інструментами управління екологічними інноваціями на підприємствах є: екологічне планування і проектування; екологічний моніторинг; екологічний аудит; екологічний контроль.

Перешкодою для швидкої реалізації інноваційних екологічних проектів є відсутність своєчасної та достовірної інформації, яка спонукає промислові підприємства здійснювати екологічний моніторинг. За результатами останнього здійснюється екологічне планування та прогнозування, яке, насамперед, передбачає розробку промисловими підприємствами внутрішньої екологічної політики відповідно до цілей та завдань стратегії державної екологічної політики України. Практична реалізація напрямів внутрішньої екологічної політики потребує постійного моніторингу їх реалізації та процедур зовнішнього та внутрішнього екологічного аудиту та контролю.

Література:

1. Матвійчук Н. М. Екологічний менеджмент на підприємствах України: реалії та перспективи. Еколого-економічні засади раціонального природокористування: теорія та практика реалізації : колект. моногр.. М-во освіти і науки України, Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки 10; за заг. ред. О. М. Стрішенець. Луцьк, 2015. С. 126–139.
2. Kemp, R., Andersen M. M. and Butter M. Background report about strategies for ecoinnovation: Report for VROM, zaaknummer 5060.04.0041. 2004.